

**การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 ***
**BUILDING THE RELATIONSHIP BETWEEN SCHOOLS AND
COMMUNITIES OF SURIN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA
OFFICE 3**

สุริยา ชมชื่น¹, ธัญเทพ สิทธิเสื่อ² และ วสันต์ชัย กากแก้ว³

Suriya Chomchuen¹, Thanyatep Sitthisua² and Vasanchai Kakkeaw³

¹⁻³หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

¹⁻³ Master of Education Program in Educational Administration, Surin Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author's Email: hoen.chomchuen@gmail.com

วันที่รับบทความ : 5 พฤษภาคม 2568; วันแก้ไขบทความ 7 มิถุนายน 2568; วันตอบรับบทความ : 8 มิถุนายน 2568

Received 5 May 2025; Revised 7 June 2025; Accepted 8 June 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 2) เพื่อเปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 3) เพื่อเสนอแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียน จำนวน 475 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .974 สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

Citation:

* สุริยา ชมชื่น, ธัญเทพ สิทธิเสื่อ และ วสันต์ชัย กากแก้ว. (2568). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาลังคม, 3(3), 1158-1174.

Suriya Chomchuen, Thanyatep Sitthisua and Vasanchai Kakkeaw. (2025). Building The Relationship Between Schools And Communities Of Surin Primary Educational Service Area Office 3.

Journal of Interdisciplinary Social Development, 3(3), 1158-1174.;

DOI: <https://doi.org/10.>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

ผลการวิจัย พบว่า

1. จากการศึกษาระดับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนในพื้นที่มีการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนอย่างเข้มแข็ง

2. ผลการศึกษาเปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ได้แก่ 2.1 ผลการศึกษาเปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามตำแหน่งพบว่า โดยรวมผู้บริหารสถานศึกษามีระดับการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนสูงกว่าครูผู้สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.2 ผลการศึกษาเปรียบเทียบการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ พบว่า โดยรวมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การศึกษาเสนอแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบว่า ควรมีการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน, การมีส่วนร่วมของชุมชน, สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสุรินทร์ เขต 3, การบริหารสถานศึกษา, พัฒนาการศึกษาเชิงพื้นที่

Abstract

This research aimed to: 1) study the level of relationship-building between schools and communities, 2) compare the relationship-building between schools and communities under the jurisdiction of the Surin Primary Educational Service Area Office 3, and 3) propose guidelines for enhancing school-community relationships. The sample group consisted of 475 school administrators and teachers. The research instrument was a five-point Likert scale questionnaire, with a reliability coefficient of .974. The statistical methods used included mean, standard deviation, t-test, and one-way analysis of variance (ANOVA).

The research findings revealed that:

1) The overall level of relationship-building between schools and communities was found to be high, indicating that schools in the area have strong engagement with their communities.

2) Regarding the comparison of school-community relationship-building:
2.1 Based on positions, school administrators demonstrated significantly higher levels of relationship-building with the community than teachers, at the .05 level of statistical significance. 2.2 There was no statistically significant difference in relationship-building levels based on other factors at the .05 level.

3) The study suggests that regular joint activities between schools and communities should be organized to foster stronger collaboration.

Keywords: School-Community Relationship, Community Participation, Surin Primary Educational Service Area Office 3, Educational Administration, Area-Based Educational Development

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ., 2547 : 21-22) ได้เน้นถึงความสำคัญของการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ว่าเป็นกลไกหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยให้โรงเรียนทำหน้าที่ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาคีต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่น นอกจากนี้ ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ (2566) ได้ระบุให้สถานศึกษาทุกแห่งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา โดยให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการวางแผน พัฒนา ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียน

ในวงการศึกษา ความสำเร็จของนักเรียนไม่ได้ขึ้นอยู่กับเพียงแค่การสอนในห้องเรียนเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู ผู้ปกครอง และชุมชนอีกด้วย มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครู ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2562 ที่ประกาศโดยคณะกรรมการคุรุสภาได้กำหนดสมรรถนะข้อ 1.2.3 ซึ่งเน้นย้ำความสำคัญของความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครองและชุมชน ในบทความนี้จะนำเสนอข้อกำหนดหลักในสมรรถนะดังกล่าว รวมถึงบทบาทของครูในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีดังกล่าว ตามที่ได้กำหนดไว้ในมาตรฐานนี้ ครูมีบทบาทสำคัญในการสร้างและรักษาความสัมพันธ์ที่ดีร่วมกับผู้ปกครองและชุมชนเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้และพัฒนาของนักเรียน การสื่อสารที่ดีถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ข้อมูล

และข้อเสนอแนะแก่ผู้ปกครองและชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การทำงานร่วมกันระหว่างครู ผู้ปกครอง และชุมชนไม่เพียงแต่เสริมสร้างความเข้าใจและความร่วมมือ แต่ยังช่วยสร้าง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เป็นบวกและสนับสนุนการพัฒนาของนักเรียนอย่างเหมาะสมใน กระบวนการนี้ ครูต้องมีความสามารถในการรับฟังและตอบสนองต่อข้อเสนอแนะและความ กังวลจากผู้ปกครองและชุมชนด้วยวิธีการที่เป็นบวกและสร้างสรรค์ การมีทักษะในการสื่อสาร และการทำงานร่วมกันจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ครูควรพัฒนาและเสริมสร้างเพื่อให้สามารถตอบสนอง ต่อความต้องการและบริบทของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและ การทำงานร่วมกันระหว่างครู ผู้ปกครอง และชุมชนไม่เพียงแต่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของ นักเรียน แต่ยังเป็นการสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้เป็นไปตาม เป้าหมายของการศึกษาในปัจจุบัน (มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครู (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562, 2563)

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีความจำเป็นมากเพราะโรงเรียน ต้องอาศัยการระดมทรัพยากรต่าง ๆ ในชุมชนมาช่วยในการพัฒนาโรงเรียน ดังนั้น การ ให้บริการทางการศึกษาตามความต้องการของชุมชน จึงเป็นสิ่งที่โรงเรียนควรต้องคำนึงถึง โรงเรียนใดไม่ได้รับความร่วมมือและการสนับสนุนจากชุมชน จะประสบผลสำเร็จในการบริหาร จัดการศึกษาได้ยาก ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องมีวิสัยทัศน์ที่ดีในการเปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วน ร่วม และรับผิดชอบในการจัดการศึกษา โดยที่ผ่านมามหาวิทยาลัยต่างก็ให้ความสำคัญและ สนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา รัฐบาลแถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้ กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้ว่า "ให้องค์กรภาคประชาสังคม ภาคเอกชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ ประชาชนทั่วไป มีโอกาสร่วมจัดการการศึกษาที่มี คุณภาพและทั่วถึง ร่วมในการปฏิรูป การศึกษาและการเรียนรู้ กระจายอำนาจการบริหาร จัด การศึกษาสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่ การศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามศักยภาพและความพร้อมโดยให้สถานศึกษา สามารถเป็นนิติบุคคล และบริหารจัดการได้อย่างอิสระ และคล่องตัวขึ้น" (สำนักงานเลขาธิการ คณะรัฐมนตรี, 2557)

จากความเป็นมาดังกล่าว การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดี ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และเป็นการเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการดำเนินงานของโรงเรียนได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จึงเป็นภารกิจที่สำคัญเป็น

งานที่ยากที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องปฏิบัติให้สำเร็จ อีกทั้งงานวิจัยนี้จะเป็นแนวทางให้ผู้บริหาร ครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 แนวทางในการวางแผนในการบริหาร ได้มีองค์ความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับ ชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงแนวทาง การสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนเพื่อให้ผู้เรียนที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ส่งเสริมความเข้มแข็ง ร่วมแรงร่วมใจกันของคนในชุมชนและสร้างความสัมพันธ์ ที่ดีของโรงเรียนกับชุมชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน
3. เพื่อเสนอแนวทางการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

สมมติฐานการวิจัย

1. การสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความแตกต่าง
2. การสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ตามขนาดของโรงเรียน มีความแตกต่าง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มีรูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ซึ่งจะประกอบด้วยวิธีวิจัยเชิงปริมาณ และวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ รายละเอียดการดำเนินการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่จะใช้ในศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการและครูผู้สอน จำนวน 475 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ปีการศึกษา 2567 ซึ่งมีทั้งหมด 233 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample size) โดยใช้การเทียบสัดส่วนตารางการกำหนดขนาดตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970, อ้างถึงใน สมุทร ชำนาญ, 2557 : 83) เทียบสัดส่วนตามขนาดโรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 475 คน แบ่งเป็น ผู้อำนวยการ จำนวน 145 คน ครูผู้สอน จำนวน 330 คน แล้วทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามขนาดโรงเรียน ดังนี้ โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 147 คน ประกอบด้วยผู้บริหาร จำนวน 45 คน และครูจำนวน 102 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 321 คน ประกอบด้วยผู้บริหาร จำนวน 98 คน และครูจำนวน 223 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 7 คน ประกอบด้วยผู้บริหาร จำนวน 2 คน และครูจำนวน 5 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบสำรวจรายการ (Checklist) เป็นคำถามเกี่ยวกับ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ตามแบบของลิเคิร์ท Likert (1993 : 247) ใช้สอบถามเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 ทั้งหมด 6 ด้าน คือ 1) ด้านการให้บริการชุมชน 2) ด้านการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน 3) ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนของ

โรงเรียน และหน่วยงานอื่น 4) ด้านบทบาทร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
5) ด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ 6) ด้านการประชาสัมพันธ์

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน
กับชุมชน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างมีลำดับขั้นตอน
ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ถึงผู้อำนวยการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 เพื่อออกหนังสือขอความอนุเคราะห์
ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
ส่งไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยแบบสอบถามให้สแกนคิวอาร์โค้ดเพื่อความสะดวกใน
การตอบแบบสอบถาม

3. เมื่อครบกำหนดรับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามด้วยตนเองที่
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ในช่องรับหนังสือราชการโรงเรียน

4. กรณีไม่ได้รับแบบสอบถามคืนตามกำหนด ผู้วิจัยจะติดตามด้วยตนเองเพื่อให้ได้
แบบสอบถามคืนทั้งหมด

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาดำเนินการ ดังนี้

1. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. แยกแบบสอบถามออกเป็นกลุ่ม ๆ ตามข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใน
ตอนที่ 1 และตามขนาดโรงเรียน แล้วนำมาหาค่าความถี่และร้อยละ
3. นำแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
แล้วให้คะแนนตามน้ำหนักที่กำหนดไว้ดังนี้ (สมุทรา ชำนาญ, 2557 : 159)

ระดับ 5 หมายถึงการสร้างความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชนอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึงการสร้างความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชนอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึงการสร้างความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึงการสร้างความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชนอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึงการสร้างความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. เกณฑ์การพิจารณา การการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 นำไปเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาดและบุญส่ง นิลแก้ว, 2556 : 24-25) พิจารณาคะแนน เฉลี่ยของแต่ละด้าน ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง การสร้างสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชนอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง การสร้างสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชนอยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง การสร้างสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง การสร้างสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชนอยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง การสร้างสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้วิเคราะห์ความมุ่งหมายและสมมติฐานการศึกษา ค้นคว้า โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. วิเคราะห์หาค่าระดับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวม และรายด้าน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

2. การเปรียบเทียบการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตาม ตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การทดสอบค่าที (t-test)

3. การเปรียบเทียบการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตาม ประสบการณ์ทำงาน โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. การสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้านสรุปผลได้ดังนี้

1.1 ด้านการให้บริการชุมชน พบว่า การสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อแล้วเรียงอันดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก

ได้แก่ โรงเรียนส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมและประเพณีท้องถิ่นผ่านกิจกรรมที่จัดร่วมกับชุมชน โรงเรียนเปิดอาคารเรียนและสถานที่ ให้ใช้ประโยชน์ร่วมกับชุมชนในโรงเรียนอย่างเหมาะสม และโรงเรียนมีการระดมทุนช่วยเหลือผู้ประสบภัยหรือจัดสรรทุนการศึกษาให้แก่ชุมชน

1.2 ด้านการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน พบว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อแล้วเรียงอันดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การมีส่วนร่วมของชุมชนส่งผลให้โรงเรียนพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพิเศษ เช่น งานประเพณี วัฒนธรรม หรือกิจกรรมท้องถิ่นที่สำคัญ และผู้นำชุมชนและผู้ปกครองให้กำลังใจแก่ครูและนักเรียนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ

1.3 ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน และหน่วยงานอื่น พบว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อแล้วเรียงอันดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ โรงเรียนจัดการประชุม หรือช่องทางอื่น ๆ ในการสื่อสารกับชุมชนอยู่เป็นประจำ โรงเรียนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมพัฒนาชุมชน และโรงเรียนสร้างเครือข่ายการเรียนรู้กับสถานศึกษาภายนอกชุมชน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์

1.4 ด้านบทบาทร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อแล้วเรียงอันดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทเป็นสื่อกลางในการสื่อสารและประสานงานกับชุมชนเพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ และคณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทในการร่วมวางแผนและกำหนดทิศทางการดำเนินการของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

1.5 ด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ พบว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อแล้วเรียงอันดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนการสร้างกลุ่ม ชมรม หรือสมาคมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักเรียน โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ปกครองและครูในการพัฒนานักเรียน โรงเรียนมีการจัดตั้ง

ชมรมที่ช่วยพัฒนาทักษะเฉพาะด้านของนักเรียนตามความสนใจ เช่น ชมรมวิทยาศาสตร์ กีฬา ดนตรี

1.6 ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อแล้วเรียงอันดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ โรงเรียนมีการใช้สื่อโซเชียลมีเดีย เพื่อประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนมีการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนและจัดกิจกรรมพบปะผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารกิจกรรมต่าง ๆ ให้ชุมชนทราบอย่างสม่ำเสมอ

2. ผลการเปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 สรุปได้ดังนี้

2.1 เปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ตามตำแหน่ง พบว่า โดยรวมผู้บริหารสถานศึกษามีระดับการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนสูงกว่าครูผู้สอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p = .002$) สะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารมีบทบาทและความสามารถในการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนได้ดีกว่าครูผู้สอนอย่างชัดเจน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

ด้านการให้บริการชุมชน แม้ว่าผู้บริหารจะมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าครูผู้สอน แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = .070$) แสดงว่าในด้านการให้บริการชุมชน ทั้งสองกลุ่มมีบทบาทใกล้เคียงกัน

ด้านการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = .013$) โดยผู้บริหารมีความสามารถในการประสานความร่วมมือและขอรับการสนับสนุนจากชุมชนได้ดีกว่าครูผู้สอน

ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนและหน่วยงานอื่น มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = .004$) แสดงว่าผู้บริหารมีความสามารถในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าครูผู้สอน

ด้านบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = .482$) สะท้อนว่าทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนมีบทบาทในการทำงานร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาในระดับที่ใกล้เคียงกัน

ด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = .039$) โดยผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมและจัดตั้งกลุ่มต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนได้เด่นชัดกว่าครูผู้สอน

ด้านการประชาสัมพันธ์ พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติสูงมาก ($p < .001$) โดยผู้บริหารมีความสามารถในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารและกิจกรรมของโรงเรียนไปยังชุมชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าครูผู้สอนอย่างชัดเจน

2.2 เปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามี 3 ด้านที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่

ด้านการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน ($p < .001$) โรงเรียนขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก แสดงถึงความสามารถในการขอรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชนได้ดีกว่า

ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนและหน่วยงานอื่น ($p = .012$) โรงเรียนขนาดใหญ่สามารถสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก

ด้านการประชาสัมพันธ์ ($p = .035$) โรงเรียนขนาดใหญ่มีความสามารถในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมข่าวสารต่าง ๆ สู่ชุมชนได้กว้างขวางและมีประสิทธิภาพยิ่งกว่า

1) การทดสอบเปรียบเทียบรายคู่การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ด้านการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก มีแนวโน้มที่จะได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน สูงกว่า โรงเรียนขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ความแตกต่างระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่ ในด้านการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชนนั้น ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2) การทดสอบเปรียบเทียบรายคู่การสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน และหน่วยงานอื่น พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลบ่งชี้ว่า โรงเรียนขนาดเล็ก มีระดับการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น

สูงกว่า โรงเรียนขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ระดับการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ และระหว่างโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่นั้น ไม่มีความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3) การทดสอบเปรียบเทียบรายคู่การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลชี้ให้เห็นว่า โรงเรียนขนาดเล็ก มีระดับการประชาสัมพันธ์ สูงกว่า โรงเรียนขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ระดับการประชาสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ และระหว่างโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่นั้น ไม่มีความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ข้อเสนอแนะทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จากการรวบรวมข้อเสนอแนะจากการวิเคราะห์ในแบบสอบถามปลายเปิดได้ข้อเสนอแนะ 11 ข้อ ดังนี้

1. โรงเรียนที่ร่วมมือกับชุมชนเป็นอย่างดี จะสร้างความเข้มแข็งและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี
2. ควรจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ เช่น กีฬาสี วันสำคัญทางวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง
3. โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมและตัดสินใจด้านการจัดการศึกษา
4. ควรประชาสัมพันธ์ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวของโรงเรียนไปยังชุมชนผ่านช่องทางที่หลากหลาย เช่น ไลน์กลุ่ม เฟซบุ๊ก หรือหอกระจายข่าวหมู่บ้าน
5. ควรเชิญผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และศิษย์เก่ามาร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษา หรือที่ปรึกษาโรงเรียน
6. ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรร่วมกัน เช่น สนามกีฬา ห้องสมุด เพื่อให้ชุมชนรู้สึกว่าเป็นโรงเรียนเป็นของชุมชน
7. ควรอบรม/ให้ความรู้ผู้ปกครองและชุมชนเกี่ยวกับแนวทางการสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน
8. โรงเรียนควรสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานในชุมชน เช่น อบต. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล วัด เพื่อขับเคลื่อนงานพัฒนาการศึกษาและพัฒนาชุมชนร่วมกัน

9. ควรรับฟังความคิดเห็นของชุมชนอย่างจริงจัง และนำมาพิจารณาปรับปรุงการดำเนินงานของโรงเรียน

10. ส่งเสริมการจัดทำโครงการที่เชื่อมโยงภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้าสู่การเรียนการสอน เช่น การเรียนรู้ด้านหัตถกรรม การเกษตรพื้นบ้าน

11. ควรสร้าง "ชมรมศิษย์เก่า" เพื่อเป็นกลไกเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียน ชุมชน และผู้ที่จบการศึกษาไปแล้ว

อภิปรายผล

การศึกษาการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ผู้วิจัยมีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายดังนี้

1. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย แผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน ซึ่งส่งผลให้ชุมชนมีบทบาทสำคัญในการวางแผนและดำเนินกิจกรรมร่วมกับโรงเรียน ก่อให้เกิดความร่วมมือที่เข้มแข็งและความไว้วางใจระหว่างโรงเรียนและชุมชน

2. ผลการเปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 มีประเด็นที่จะอภิปรายดังนี้

2.1 จากผลการวิจัยพบว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จำแนกตามตำแหน่งระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งในภาพรวมและในหลายด้าน โดยผู้บริหารมีระดับการดำเนินงานสูงกว่าครูผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุภา ทรัพย์มี (2560) ได้ศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในกลุ่มศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า ความคิดเห็นของครูตามตำแหน่งโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องจากตำแหน่งมีความสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโดยตรง ซึ่งผู้บริหารเป็นผู้ที่กำหนดนโยบาย

กำกับ ติดตามเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ส่วนครูผู้สอนก็เป็นผู้นำนโยบายจากฝ่ายบริหารไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผล

2.2 จากผลการวิจัยพบว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวม ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

โดยสรุป ผลการวิจัยนี้สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีความแตกต่างตามขนาดโรงเรียน โดยเฉพาะในด้านการเกี่ยวข้องกับการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน, การสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก, และการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกเรขา ชีนาวุธ (2565) ได้ศึกษาการศึกษาเปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในกลุ่มโรงเรียนอำเภอเมืองตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยรวมและรายด้าน คือ ด้านการให้บริการชุมชน ด้านการรับความช่วยเหลือจากชุมชน ด้านบทบาทร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น และด้านการประชาสัมพันธ์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ข้อเสนอแนะทางเป็นไปได้ว่า สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาได้จริงเนื่องจากมีผู้ให้ข้อเสนอแนะโดยสรุป ดังนี้ โรงเรียนควรส่งเสริมความร่วมมือกับชุมชนอย่างใกล้ชิด เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินกิจกรรมและการพัฒนาการศึกษาอย่างยั่งยืน ควรมีการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษารั้งนี้ พบว่าการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการประชาสัมพันธ์ที่มีระดับมากที่สุด ทั้งนี้ในแต่ละด้านพบว่าโรงเรียนมีบทบาทอย่างชัดเจน เช่น การเปิดพื้นที่ใช้ประโยชน์ร่วมกับชุมชน การระดมทุนช่วยเหลือสังคม การประชุมและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการประเมินและวางแผนทิศทางการดำเนินงานของโรงเรียน และการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม

สมาคมที่สนับสนุนการพัฒนานักเรียน นอกจากนี้ โรงเรียนยังมีความสามารถในการใช้สื่อโซเชียลและจัดกิจกรรมพบปะผู้ปกครองเพื่อเผยแพร่ข่าวสารอย่างมีประสิทธิภาพ ผลการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มผู้บริหารและครูพบว่า ผู้บริหารมีระดับการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนสูงกว่าครูผู้สอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในหลายด้าน โดยเฉพาะการประสานงาน การสร้างเครือข่าย และการประชาสัมพันธ์ แสดงให้เห็นถึงบทบาทของผู้บริหารที่มีความสามารถในการขับเคลื่อนความร่วมมือกับชุมชนได้ดีกว่า อย่างไรก็ตาม ด้านการให้บริการชุมชนและการทำงานร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาทั้งสองกลุ่มมีบทบาทใกล้เคียงกัน สำหรับการเปรียบเทียบตามขนาดโรงเรียนพบว่าโดยรวมไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าโรงเรียนขนาดใหญ่มีความโดดเด่นในด้านการขอรับความช่วยเหลือจากชุมชน การสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานภายนอก และการประชาสัมพันธ์มากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก อย่างไรก็ตาม การเปรียบเทียบรายคู่พบว่าโรงเรียนขนาดเล็กมีระดับการได้รับการสนับสนุน การสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงาน และการประชาสัมพันธ์สูงกว่าโรงเรียนขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนขนาดเล็กอาจมีความใกล้ชิดกับชุมชนมากกว่า ส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมที่เข้มแข็งยิ่งขึ้น สุดท้าย ข้อเสนอแนะแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ได้จากการวิเคราะห์คำตอบแบบสอบถามปลายเปิด ได้แก่ การจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ การประชาสัมพันธ์ผ่านหลายช่องทาง การเชิญผู้นำและศิษย์เก่าเข้ามามีบทบาทในโรงเรียน การใช้ทรัพยากรร่วมกัน การอบรมผู้ปกครอง การสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานในพื้นที่ การรับฟังความคิดเห็นชุมชน การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นในหลักสูตร และการจัดตั้งชมรมศิษย์เก่า ซึ่งทั้งหมดสะท้อนให้เห็นว่า การสร้างความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไม่เพียงแต่เสริมสร้างการพัฒนาทางการศึกษา แต่ยังส่งเสริมการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืนอีกด้วย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยการศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ตามสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) ทั้ง 6 ด้าน ควรมีการส่งเสริมและเป็นแนวทางในการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องในทุกด้าน ดังต่อไปนี้

1. ด้านการให้บริการชุมชน โรงเรียนควรขยายการให้บริการแก่ชุมชน เช่น ใช้พื้นที่โรงเรียนในกิจกรรมต่างๆ และการจัดอบรมเพื่อเสริมสร้างทักษะให้กับสมาชิกในชุมชน

2. ด้านการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน โรงเรียนควรส่งเสริมการขอรับการสนับสนุนจากชุมชนโดยการสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานท้องถิ่นและองค์กรต่างๆ ให้มีการร่วมมือในกิจกรรมการศึกษาที่หลากหลาย

3. ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน และหน่วยงานอื่น โรงเรียนควรเสริมสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอกเช่น อบต. สถานพยาบาล และองค์กรอื่นๆ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาการศึกษาาร่วมกัน

4. ด้านบทบาทร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการสถานศึกษาควรมีบทบาทในการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชน ผ่านการร่วมกำหนดกิจกรรมและวางแผนพัฒนาการศึกษา

5. ด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ การจัดตั้งชมรมศิษย์เก่า หรือกลุ่มกิจกรรมที่เกี่ยวข้องจะช่วยสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนเพื่อสนับสนุนการพัฒนาการศึกษาระยะยาว

6. ด้านการประชาสัมพันธ์ โรงเรียนควรใช้ช่องทางหลากหลาย เช่น โซเชียลมีเดียและวิธีการดั้งเดิมในการประชาสัมพันธ์กิจกรรม เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารเข้าถึงชุมชนอย่างรวดเร็วและทั่วถึง

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่ และควรศึกษาลงลึกในรายละเอียดของแต่ละกิจกรรมที่ทำร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน

2. ควรมีการศึกษาเชิงลึกถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในแต่ละขนาดโรงเรียน โดยพิจารณาถึงบริบทของชุมชนและลักษณะของกิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการ

3. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในแต่ละด้านอย่างละเอียด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการให้บริการชุมชนและบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. ควรศึกษาปัจจัย ด้านงบประมาณ ทรัพยากร และโครงสร้างบริหาร ที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของแต่ละขนาดโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- เรขา ชีนาวุธ. (2565). การศึกษาเปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในกลุ่มโรงเรียนอำเภอเมืองตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลย์สงคราม. กระทรวงศึกษาธิการ. (2566).
- จารุภา ทรัพย์มี. (2560). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในกลุ่มศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 6). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครู (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. (2563). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 137 ตอนพิเศษ หน้า 109 ง (7 พฤษภาคม 2563)
- สมุทร ชำนาญ. (2557). ภาวะผู้นำทางการศึกษา ทฤษฎีและปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ระยอง: พี.เอส.การพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2557). คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- Krejcie, R.V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30, 607-610.
- Likert. (1993). A Technique for the Measurement of Attitude. Chicago: Read Mc Nally.